

KLGF-bladet

nr 72

Medlemsblad för Kalmar läns Genealogiska Förening

Årgång 18,
Aug 2009

Adress: Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR

Hemsida på internet: <http://www.klgf.com>

ISSN 1653-087X

Pratkvällar
Anbyte
Utflykt
Kurser
Forskarstugan
Släktforskarhjälp
Arkivens dag

se sidan 4-5

Okänd fader

träffar vi ju alla på en vacker dag, vare sig vi vill eller inte. Hur gör man då? Vad finns det för sätt att spåra honom?

Några tips kommer i denna artikel.
sidan 6

Den mänskliga resan

På Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm pågår en världsledande utställning, som heter *Den mänskliga resan*.

Den handlar om människans utveckling från begynnelsen för 7 miljoner år sedan och dess koppling till klimat- och miljöförändringar under samma period.

sidan 10

Vi firar 30 år i höst Jubileum på Högalid

se sidan 5 och särskild bilaga

Föredrag vid Klgf:s årsmöte 2009

Här kommer ett referat av Kristina Erlandssons föredrag vid årsmötet.
sidan 12

Ett tragiskt familje- öde i Skäveryd

När Johan Sommansson i Knappsmåla köpte gård i Skäveryd 1867 visste han kanske inte ens om att hans svåger Gustaf Gummesson 45 år tidigare hade brukat denna gård under en kort tid. Det var dessutom andra gången Johan hade samma gård som sin svåger.

Lena Nilsson berättar om ett livsöde i Vissefjärda.

sidan 12

Sjömannen Otto Pe- tersson från Öland

- Ett utmanande släktforskningsuppdrag.

Våren 2005 besökte Bridget och Carl Peterson från Australien stadsbiblioteket i Kalmar för att efterforska Carls farfarsfar från Öland.

Gösta Alexandersson berättar om ett spännande uppdrag

sidan 14

Va frimuura har för sej. Historia på ölandsmål.

sidan 15

Redaktionskommittén för medlemsbladet är:

Gullan Olsson, Alva Lilja, Gösta Alexandersson och Jan Jutefors.

Artiklar, frågor och efterlysningar skickas till: KLGf, Ryssbyvägen 15, 380 30 Rockneby

Medlemsavgift 2009: 160:-; familjemedlem: 40:-. Postgironr 436 19 72-5.

Ordföranden spalt...

Jag hoppas ni haft en skön sommar och att förväntningarna inför ledigheten har uppfyllts.

Nu har förberedelserna inför allt som händer i höst i föreningen startat.

Snart sätter föreningens släktforskarhjälp på biblioteken igång följt av Pratkvällar och ett Anbytarmöte. Vi inbjuder till en resa till Vissefjärda med bl a ett besök på brännvinsbryggeriet.

I lokalen står datorerna snart och väntar på nyfikna forskare som aldrig ger upp.

Att föreningen bildades 1979 ska vi också uppmärksamma med en fest i mörka oktober.

Höjdpunkten för mig i sommar har varit den årliga kusinträffen vi har nere i Kolboda, Hagby. I år kom 14 kusiner med respektive och en del barn också. När magen fått sitt tog en av de äldre kusinerna fram en låda med fotografier, betyg från skolor och det militära och farfars bouppteckning.

Vilken syn det måste ha varit när 14 nyfikna kusiner kastar

sig över dessa dyrgripar! Jag fick snabbt fram en blyertspenna och började namnge på baksidan de jag kände igen på korten. Jag blev särskilt intresserad av visitkortet som jag ville lägga ut på Porträttfynd. Ta hela lådan med dig hem och lämna den sedan till nästa kusin; fick jag till svar. Gissa om jag svävade på moln när jag körde hem!

Här fick jag för första gången se flera bilder på farbror Ville som gick igenom isen och drunknade i slutet på 1930-talet. I lådan fanns ett enda kort på farbror Kurt som så tragiskt omkom vid en vådaskjutning i det militära söder om Visby. Farbröder som för mig bara varit namn och årtal fick nu ett ansikte.

Det roliga är också att få dela med sig till andra som kan vara intresserade. Farbror Ville var klok nog att anteckna på baksida. ”Lojsta hembygdsfest 1936.” Från hembygdsföreningen i Lojsta på Gotland svarade man; att den bilden vill vi gärna ha till vårt 90-årsjubileum.

Ett gammalt skolkort har jag skannat in och skickat vidare till Mariannelunds och

Hässleby's hembygdsförening. Förlösa hembygdsförening ska få ett kort för identifiering.

Jag tror att vi alla som forskar delar det stora intresset för gamla fotografier. Vi tror att vi ska komma ihåg vad äldre släktingar berättat, men minnet är inte alltid det bästa så; SKRIV NAMN PÅ BAKSIDAN!

Gullan

Kalmar Läns Genealogiska Förening

Postadress:

c/o Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR

E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Hemsida: <http://www.klgf.com>

Styrelse:

Ordförande:

Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR Tfn: 0480-177 07

E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Vice ordförande:

Alva Lilja, Björkenäsvägen 41, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 47 23 12

E-post: alva.lilja@swipnet.se

Sekreterare:

Gösta Alexandersson, Korvmakaregränd 6, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 42 42

E-post: alexandersson.gosta@tele2.se

Kassaförvaltare:

Margareta Ågren, Torsgatan 78, 387 34 BORGHOLM Tfn: 0485- 772 02

E-post: agren.margareta@telia.com

Ledamöter:

Birgitta Berkemar, Törevägen 13, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 34 86

E-post: birgitta.berkemar@gmail.com

Alva Carlsson, Sveagatan 22, 361 31 EMMABODA Tfn: 0471- 124 96

E-post: alva.carlsson@swipnet.se

Anders Elofsson, Sporsjö 2143, 380 31 LÄCKEBY Tfn: 0480-607 07

E-post: anders@elofsson.ws

Conny Gustavsson, Tors gränd 3, 385 32 TORSÅS Tfn: 0486- 108 30

E-post: conny.gu@telia.com

Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY Tfn: 0480- 665 65

E-post: jan.jutefors@telia.com

Suppleanter:

Allan Niklasson, Hultsby 115, 382 96 NYBRO Tfm: 0481- 220 58

E-post: allan.niklasson@hs.lrf.se

Lena Bohman, Storgatan 13, 382 30 MYBRO Tfn: 0481- 186 06

E-post: lena.bohman@bokia.se

Henrick Lindell, Spannländsgränd 17, 393 65 KALMAR Tfn: 0480- 266 86

E-post: henrick@netatonce.net

Siv Mattson, Tre vänners väg 53, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 181 52

E-post: sinima@telia.com

Valberedningens ordförande: Tomas Alriksson

Anvarig för forskarstugan: Anders Elofsson

Redaktionskommitté för KLGF-bladet:

Gullan Olsson, Alva Lilja, Gösta Alexandersson & Jan Jutefors

Webredaktör: Henrick Lindell

KLGF-bladet

Medlemsblad för
Kalmar läns Genealogiska Förening

ISSN 1653-087X

Upplaga: 600 ex

Ansvarig utgivare:

Gullan Olsson

Organisationsnummer:

83 24 01 - 2981

Redaktör och layout:

Jan Jutefors

Manus skickas till:

Jan Jutefors

Ryssbyvägen 15

380 30 ROCKNEBY

jan.jutefors@telia.com

Stoppdatum för manus:

Nr 1 -- 31 december

Nr 2 -- 31 mars

Nr 3 -- 30 juni

Nr 4 -- 30 september

Redaktören förbehåller sig rätten
att redigera innehållet.

**Citat ur KLGF-bladet får göras,
om källan anges.** För hela artiklar
hänvisas till författaren.

Författarna är själva ansvariga för
innehållet i artiklarna.

Medlemsavgift 2009:

160 kr

familjemedlem 40 kr

PlusGiro: 436 19 72-5 KLGF

Adressändring:

KLGF c/o Jan Jutefors

Ryssbyvägen 15,

380 30 ROCKNEBY

E-post: jan.jutefors@telia.com

Höstprogrammet

Vi firar 30 år i år - det måste vi fira!

Pratkvällar
i forskarstugan

Måndag 28 sept kl 19.00

Tema: Brott och straff

Måndag 26 okt kl 19.00

Tema: Gamla ord och uttryck

Måndag 20 nov kl 19.00

Tema: Seder och bruk

Värd: Gullan Olsson

Pratkvällarna är avgiftsfria

Utflykt till Vissefjärda

Lördag 19 september

Samling kl 09.45 vid Vissefjärda
Hembygdsgård, (Stallarna)

Program:

10.00 Besök på Emmabygdens
Folkrörelsearkiv

12.00 Fika på Hembygdsgården

13.00 Besök på Kyrkeby bränneri

Kostnad: 100 kr inkl fika

Anmälan: till Alva Carlsson
tel.0471-12496 el.

alva.carlsson@swipnet.se

senast 2009-09-15

Dag: Lördag 24 oktober

Tid: kl 17.00

Plats: Högalids folkhögskola

Program:

Elisabeth Reuterswärd, Lund berättar om Prediksstolen som nyhetsförmedlare.

Jubileumsmiddag med förrätt, huvudrätt och dessert.

Kaffe.

Anmälan: Sätt in 300 kr på
KLGf's PlusGiro 436 19 72-5
senast 3 okt.

Anbytarträff

Ryssby/Åby/Förlösa

Dag: Lördag 17 oktober

Tid: kl 10.00 -15.00

Plats: Samling i forskarlokalen

Kostnad: 100 kr inkl fika

Anmälan: senast den 5 okt
genom att sätta in pengarna på
vårt Pg 436 19 72-5.

Upplysningar: Jan Jutefors
0480-66565 el.
jan.jutefors@telia.com

**Glöm inte att skicka blanketten
till Jan.**

Disgen-kurs

DIS-Syd anordnar i samarbete
med KLGf en grundkurs i Dis-
gen i Kalmar.

Dag: Lördag 26 sept & 10 okt

Tid: kl 10.00

Plats: ABF i Kalmar

Kursledare: Bengt Kjällerström
och Jan Jutefors

Upplysningar: Jan Jutefors
0480-66565 el.
jan.jutefors@telia.com

Arkivens dag 14 nov

Tema "På liv och död"

Öppet hus på alla arkiv i hela lan-
det. Se annonser i tidningarna

Forskarstugan

Nu är det dags att börja forska igen. Efter vårt sommaruppehåll så öppnar vi forskarlokalen igen. Tisdagen den 1 september går startskottet och vi hoppas att du kommer och besöker oss då. Du kanske ska inviga en ny familjemedlem i forskningens mysterier. Det skulle vara mycket roligt att få se barn och ungdomar i lokalen.

Du kanske vill ställa upp som stugvärd? Vi har alltid behov av hjälp både med det ena och det andra.

Du kanske har funderingar om verksamhet, material, utrustning m.m. Vill du dela med dig av dina funderingar, så kontakta Anders Elofsson tfn 0480- 607 07 eller anders@elofsson.ws.

Väl mött den 1 september

KLGFs Forskarstuga Ståthållareg. 52 A, Kalmar

Öppettider:

Måndagar	kl. 13.30 – 19.00
Tisdagar	kl. 09.00 – 16.30
Onsdagar	kl. 10.00 – 20.00
Torsdagar	kl. 10.00 – 21.00

OBS! Tiderna kan vara ändrade efter att tidningen kommit ut.

Vill du vara alldeles säker på att få en plats så ring och kolla först
Tfn: 070- 282 97 25

KLGF-bladet Nr 72, Aug 2009

Vi kommer i fortsättningen att kräva dig på personnummer vid våra träffar. Vi är tvungna att rapportera detta till studieförbundet.

Det är inget som vi själva har hittat på, utan reglerna är sådana, utan personnummer - inga bidrag.

Vill DU vara med att påverka?

Ge oss förslag på programpunkter du vill att vi ska genomföra.

Vi behöver tips på bra, trevliga och intressanta föreläsare till våra träffar.

Vill du att vi ska ge oss i kast med nya områden? Vad skulle det vara i så fall?

Vad kan DU göra för föreningen?

Hör av dig till någon i styrelsen!

Släktforskarhjälp på biblioteken

Hösten 2009

Biblioteket i Kalmar

Måndag 7 sept kl 17-20
Måndag 14 sept kl 13-15
Måndag 5 okt kl 17-20
Måndag 12 okt kl 13-15
Måndag 2 nov kl 17-20
Måndag 9 nov kl 13-15

Biblioteket i Nybro

Torsdag 24 sept kl 17-19
Tisdag 20 okt kl 17-19
Onsdag 18 nov kl 17-19

Biblioteket i Emmaboda

Onsdag 2 sept kl 17.30-21
Onsdag 7 okt kl 17.30-21
Onsdag 4 nov kl 17.30-21

Biblioteket i Torsås

Onsdag 9 sept kl 17-19
Onsdag 14 okt kl 17-19
Onsdag 11 nov kl 17-19

Biblioteket i Borgholm

Lördag 24 okt kl 11-13

Biblioteket i Mörbylånga

Lördag 5 sept kl 11-13
Lördag 7 nov kl 11-13

Biblioteket i Färjestaden

Lördag 3 okt kl 11-13

Vi behöver hjälp på biblioteken

Vi vill att DU ställer upp någon eller ett par gånger och hjälper till.

Ta kontakt med Jan Jutefors så får du vidare hänvisning.

Okänd fader

Okänd fader har alla släktforskare träffat på. Man undrar ju då om man inte på något sätt kan få reda på vem han var. Här kommer några bra tips, men de allra flesta okända fäder förblir okända.

Straffen för utomäktenskaplig förbindelse avskaffades 1850 och det kom inte någon barnavårdslag förrän 1917. Dessa år fick modern gå till domstol för att få underhåll om han inte frivilligt gick med på det. Förmodligen var det då som det är nu att de som inte har några pengar att betala för hjälpen inte fick den. Den förlorande parten får ju betala för rättegångskostnaden.

Jag har använt en gammal artikel från nr 23 (1997) som underlag.

1. Födelseboken

Fadern kan ha gjort ett skriftligt erkännande senare. Ofta bifogades dessa i födelseboken på rätt ställe s.a.s., men kan också finnas som särskild bilaga till boken. Kontrollera om det finns någon särskild bilaga, ofta inte ens filmad. Signum för dessa är HIII.

2. Lysningsboken

Här kan finnas ett erkännande om föräldrarna senare gifter sig

3. Övriga kyrkoböcker

När modern var ensamstående så infördes ibland faderns namn i födelse- och dopboken. Det kan hända att det finns en anteckning i husförhörslängden eller församlingsboken. Kontrollera samtliga längder. Faderns

namn kan t.o.m. anges när barnet är vuxet. Absolutionslängder finns ibland i födelseböckerna. De flesta skriftade där är de som dömts för lägersmål. Kontrollera även kyrkorådsprotokollen, de ansvarade ju bl.a. för skolan.

4. Domböckerna

I saköreslängderna tas alla upp som blivit bötfällda. Hittar man moderns namn där, så kan man i domboken läsa om fallet. Fadern fick böta för uteblivande från tinget, så kontrollera även dessa. De flesta män som uteblev, var instämnda barnafäder. Du hittar dock ingenting i saköreslängden om föräldrarna gjort upp i godo, domstolen uppmanade alltid till det. Däremot finns fallet beskrivet i domboken, så leta igenom hela protokol-

len. Det kan vara så att modern stämt barnafadern så sent som upp till tio år efter födseln.

5. Domkapitelarkivet

Domkapitelarkiven kan innehålla uppgifter om utomäktenskapliga barn. Så är fallet i Lunds domkapitelarkiv 1740.

6. Lägersmålsböterna

Lägersmålsböterna var en kyrklig angelägenhet och finns därför redovisade i kyrkans räkenskaper. Kopior av dessa kan finnas vid Landskontorens arkiv, GXaa.

7. Domstolsarkiven

Domstolsarkiven har från 1864 s.k. stämningslistor angående barnuppfostningshjälp.

8. Fattigvårdsprotokollen

I fattigvårdsstyrelsens protokoll kan man hitta anteckningar om fadern. De finns i kommunens arkiv.

9. Släkttradition

Lyssna på vad släkten har att säga om eventuell fader. Finns ingen sådan tradition, sök i moderns närmaste omgivning. Det kan vara hennes husbonde, eller någon annan i familjen, eller någon som arbetat i familjen eller gården. Våga fråga.

9. Privata handlingar

Gå igenom fotoalbum, brev m.m. och leta efter människor du inte känner igen. Kontakta även släktingar och gå igenom deras fotoalbum och leta efter okända personer tillsammans med din släkting.

10. Skilsmässa

Skilsmässa i moderns omgivning. Kontrollera skilsmässohandlingar på Domkapitlet > 1917. Efter 1917 är det tingsrätterna.

11. Efternamn

Efternamnet nämns vanligen vid konfirmationen. Efternamnskydd fanns inte förr, men man fick dock inte ta adliga namn. Barnet kan ha tagit faderns namn eller ett "omotiverat" -sson, -dotternamn. Barnet kan också ha fått sitt namn från morfar eller styvfader.

12. Barnmorskeberättelserna

Denna källa ligger sist av en anledning. Det har ofta hänvisats hit och det är en stor myt att det skulle finnas namn på okänd fader i dessa. Dessa handlar enbart om förlösningsarbetet och ingenting annat. Barnmorskan hade inte någon som helst rätt att fråga efter en okänd fader och de gjorde det inte heller. Det var inte deras arbete.

Jan J

Brott och straff

- ett diskussionstema i höst

av Gullan Olsson

Följande berättelse handlar om det grövsta brott och straff jag hittat i min forskning.

Jöns Danielsson föddes 1805 i Urshult i Kronobergs län som äldste son till bonden Daniel Sunesson och Catharina Clemetsdotter vilka senare var bosatta i Västra Torsås.

20 år gammal gifte Jöns sig med Elisabeth Jönsdotter född i Urshult. Äktenskapet blev olyckligt då makarna levde illa tillsammans och blev kallade till förhör inför kyrkorådet i Västra Torsås, där makarna var bosatta efter vigseln. Det berättas att Jöns skickade hem Lisbeth till hennes föräldrahem eftersom hon inte hade fört någon hemgift med sig.

Jöns invecklade sig tidigt i brottsliga affärer som medlem i ett s.k. rövarband som efter dennes ledare kallades Carlsönerna. Denna liga begick ett antal våldsdåd och rån i Allbo och Kinnevalds härader.

1827 i april blev Johan Olsson och hans hustru i Härlunda väckta av att fyra män brutit sig in genom köksfönstret beväpnade med två skarpladdade bössor och en stor skarpslipad kniv. De uppmanades under hot om livets förlust att ta fram pengar och silver. När de inte genast lydte blev de illa slagna. Bytet fördes sedan till en tallunge och halskedjan av silver, en silverdosa och ett par silvertumlare hade sedan sålts till olika per-

soner i Almundsryds socken. De som köpt allt tjuvgods fick sina hem genomsökta och förhördes.

Enl. vittnesmål stal rövarbandet pengar, silver, ullstrumpor, mjölk, brödkakor, vadmal, brännvin,

fläsk, smör, ost, fickur, ullgarn m.m.

Jöns föräldrar var inblandade i brottsligheten då de ofta hjälpte Jöns. De stekte fläsket som han stulit och tvättade hans kläder då han kom hem. Jöns syster Elin bar ofta mat till honom och hela rövarbandet. För detta satt Elin häktad i Växjö.

Enligt ett intyg från prästen i Västra Torsås hette det att föräldrarna under de senaste åren ådragit sig en ganska vanhederlig frejd, då de i sitt hus undanhållit sin för rån anklagade son. Folket i trakten var så rädda för rövarbandet som höll till hos föräldrarna att man inte gärna gick förbi torpet nattetid utan att vara beväpnad.

Kanske var det så att föräldrarna var beroende av det som Jöns stal ihop för att kunna livnära sig. De tog nämligen stora risker för att hjälpa sonen.

Föräldrarna blev kallade till ting och då de båda skulle värja sig mot beskyllningarna, rann sinnet på Catharina, så att hon svor inför rätten. För detta dömdes hon att böta 6 daler 32 öre eller undergå 8 dagars fängelse på vatten och bröd i länshäktet.

1828 fördes Jöns till länshäktet i Växjö under sträng bevakning av en fänggevaldiger, en korpral och fyra soldater. Carlsönerna blev dömda att halshuggas, men Jöns hoppades ännu att komma undan. De förhördes och det ljögs friskt och det var svårt att få grepp om vad som verkligen hänt.

De fyra männen i rövarbandet Carlsönerna dömdes till halshuggning.

Jöns Danielsson blev halshuggen på Konga härads avrättningsplats vid Ingelstad den 18 januari 1831.

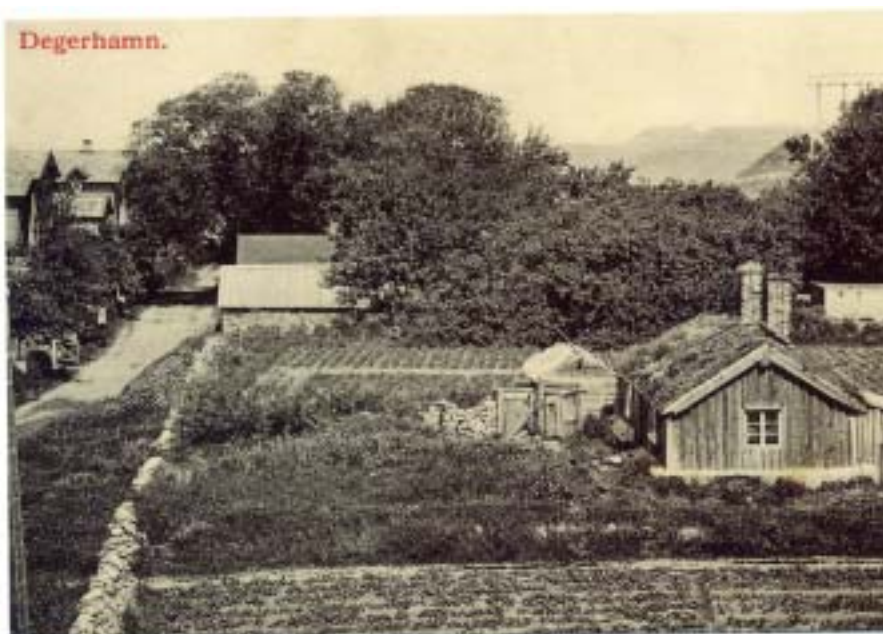
Jöns Danielsson var barnbarn till bonadsmålaren Clemet Håkansson i Urshult som är min mm ff fm f.

KLGF-bladet Nr 72, Aug 2009
Kalmarmiljöer

Ölandsmiljöer

Utställning med senaste rönen om människans utveckling

Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm öppnade i februari förra året en ny världsledande utställning, som heter *Den mänskliga resan*.

Den handlar om människans utveckling från begynnelsen för 7 miljoner år sedan och dess koppling till klimat- och miljöförändringar under samma period. Dessutom visas nedslag i däggdjurens historia sedan dinosaurierna dog ut för 65 miljoner år sedan.

I utställningen får besökarna möta 10 verklighetstroga rekonstruktioner av 7 människoarter. Det är världens mest omfattande samling av mänskliga rekonstruktioner.

– Vi har skapat en utställning i världsklass där besökarna får ett verkligt möte med förhistoriska människor, som ser levande ut och en utställning som ligger väldigt nära forskningsfronten inom detta område, säger Lars Werdelin, paleontolog,

förste intendent och vetenskapligt ansvarig för utställningen.

– *Den mänskliga resan* består av ett huvudspår och två sidospår. Huvudspåret baseras på hur människan har levt och sett ut under olika tidsperioder. Där får besökarna se och lära sig om hur olika människoarter har levt parallellt med varandra och med våra närmaste släktingar, schimpanser och gorillor.

När besökarna vandrar längs utställningens huvudspår får de en verklighetstrogen och kunskapsrik resa genom 7 miljoner år av utveckling och anpassning till olika klimat- och miljöförändringar. Där visas olika utvecklingsskedan, som har lett fram till att vi är och ser ut som vi gör idag, säger Christina Ritzl, projektledare för utställningen.

Urelefanten – en flodhäst som såg ut som en gris

I det första av utställningens två sidospår görs några nedslag i dägg-

djurens utveckling. Där visas det populära mammutskelettet och urelefanten, som var stor som en gris och såg ut som en flodhäst, samt apornas utveckling och släkträd.

Världens första häst stor som en hund

I det andra spåret möter besökarna världens största rovfågel, *Diatryma*, och världens första häst, *Eohippus*, som inte var större än en liten hund. Här får besökarna lära sig om hur jordens klimat och miljö har förändrats, samt hur det har påverkat utvecklingen av vår egen art och av andra däggdjur.

Utställningens mänskliga rekonstruktioner har skapats av den världsledande franska skulptören, Elisabeth Daynès. *Den mänskliga resan* är kunskapsmässigt en fortsättning på utställningen *4½ Miljarder år*, som handlar om jordens och livets historia samt om dinosauriernas utveckling och liv.

Så deltar du

- och får upp spåret efter ditt genetiska stamträd

I samband med denna utställning, så kan du låta undersöka ditt DNA, för att få en uppfattning om varifrån dina förfäder kom och hur de flyttade i historiens början.

Det ska dock sägas redan från början att det inte är fråga om någon släktforskning utan du får reda på hur människor med samma typ av DNA som ditt har uppkommit och rört sig över stora landområden.

Det kommer att vara en styrka för National Geographics Genografi-projekt om så många människor som möjligt deltar i projektet. Du kan vara med på följande sätt:

Om du köper ett deltagarpaket är du med och betalar för viktig forskning världen över, och du öppnar en dörr till din egen genetiska bakgrund. Det handlar inte om släktforskning, och du kommer inte att få reda på

något om dina mor- och farföräldrars föräldrar. Du kommer emellertid att få reda på mer om dina geners vandring och dina avlägsna förfäders resor.

Med ett enkelt skrapprov från munhålan tar du ett prov att ditt eget DNA. Du skickar ditt prov till ett säkert, slutet och fullständigt anonymt system. Du kan sedan följa dina egna resultat på projektets hemsida.

För att garantera fullständig anonymitet kommer du hela tiden att identifieras enbart via numret på ditt deltagarpaket. Om du blir av med ditt ID-nummer, så kan du inte få tillgång till dina genetiska resultat.

Om du tillåter att resultatet från ditt prov ingår i projektets databas för hela världen, kommer du att få svara på ett tiotal frågor om din fenotyp, ditt personliga utseende och karaktistika, som kan hjälpa till att placera in ditt DNA i dess kulturella sammanhang.

Processen är frivillig och fullständigt anonym, men den är likväl viktig. Vi har alla vår andel i historien om mänsklighetens genetiska resa genom det förflutna. Gemensamt kan vi berätta hela historien, innan det är för sent.

Beställ ett paket

Deltagarpaketet kostar cirka 1.000 kronor (120 dollar) plus eventuell tull och UPS-avgift.

Paketet innehåller:

- En DVD, som ger en översiktlig beskrivning av Genografiprojektet. Reportaget Människans resa från National Geographic Channel/PBS Production. Beskrivning som visar hur man tar DNA-provet från kindens insida,
- En karta som visar folkslagens vandring genom tiden.
- Material för cellskrapet, instruktioner och ett förtryckt kuvert att skicka cellprovet i.
- En detaljerad broschyr om Genografiprojektet.
- Ett hemligt id-nummer för Genografiprojektet (GPID), så att du anonymt kan få tillgång till dina resultat på hemsidan.

Priset inkluderar även kostnaderna för provet och analysen av det (en dyr process), som kommer att ske, när provet skickats in.

Inskickande av provet

När du har tagit cellprovet skall du lägga ned skraporna i försändelse-rören, underteckna en blankett som ger forskarna tillåtelse att använda resultatet och skicka rören och blanketten till laboratoriet.

Det är allt!

Omkring fyra till sex veckor senare - det är den tid laboratoriet behöver för att analysera ditt DNA korrekt - är ditt resultat klart. Under väntetiden kan du besöka projektets hemsida och se hur långt ditt prov kommit i analysprocessen.

Få dina resultat

Proverna kommer att undersökas för att hitta de genetiska markörer som finns i antingen mitokondrie-DNA eller i Y-kromosomen.

Två olika undersökningar kommer alltså att göras:

Män: undersökning av Y-kromosomen. En analys som ger dig möjlighet att följa ditt geografiska ursprung långt tillbaka på männens sida.

Kvinnor: undersökning av mitokondrie-DNA (mt-DNA). Denna analys klarlägger förfädernas vandringar på kvinnosidan.

Bara för att understryka: dessa undersökningar visar inte det samma som vanlig släktforskning. Resultaten kommer inte att visa namnen på ditt personliga stamträd eller tala om för dig var dina förfäder levde. De kommer snarare att visa de genetiska markörerna på fädernet eller mödernet, som dina tidiga förfäder har gett vidare till dig, och berätta den historia som är förknippad med dessa markörer.

När dina resultat lagts ut på hemsidan kommer du att kunna lära dig något om den historien och om dina förfäders vandringar. Den genetiska profil som du får är inte bara en oföränderlig uppsättning data. Det motsvarar att abonnera på din genetiska historia. Din profil kan nämligen bli mer detaljerad efter hand som Genografiprojektet får tillgång till fler data från olika håll i världen, så tänk på att löpande gå tillbaka till projektets hemsida för att hålla dig ajour.

För att projektet skall bli framgångsrik är det viktigt att allmänheten deltar. Genom att köpa ett deltagarpaket till Genografiprojektet bidrar du inte bara till att ge detta storslagna projekt genomslagskraft, du får samtidigt ny kunskap om ditt eget genetiska förflutna.

ket till Genografiprojektet bidrar du inte bara till att ge detta storslagna projekt genomslagskraft, du får samtidigt ny kunskap om ditt eget genetiska förflutna.

En kommentar angående säkerheten

För att skydda deltagarnas privatliv har vi gjort analysprocessen anonym. Ditt deltagarpaket skickas tillsammans med ett deltagar-id (GPID), som valts slumpmässigt, och alltså inte numrerats fortlöpande. Trots att vi skickat deltagarpaketet till din adress vet vi inte vilken slumpmässigt vald kod som skickats med paketet. När du skickar in ditt DNA tillsammans med ditt medgivande kan det bara hittas med din GPID. Därför analyseras ditt cellprov från kinden helt anonymt. För att få tillgång till dina provresultat skall du gå in på Genografiprojektets hemsida och skriva in ditt GPID, så det är mycket viktigt att du inte slarvar bort ditt GPID. Se Genografiprojektets sida med villkoren för mer information, och titta även på sidan med ofta ställda frågor (FAQ).

Hemsidan finns på:

<https://www3.nationalgeographic.com/genographic/>

OBS! Hemsidan är på engelska

Föredrag vid KlGF:s årsmöte 2009

på Ölands Skogsby folkhögskola berättade Kristina Erlandsson om torpare under Borgholms Kungsgård.

Kristina Erlandsson är skogvaktare - ej så vanligt med kvinnliga - och bor mitt i reservatet. Hon känner sig själv därmed som fridlyst. Hon är ett äkta torparbarn från Borgholm men inte äkta ölänning, eftersom mors sida ej härstammar från Öland. Hon är tredje generationen som slår ängarna, så Kristina har medfödd kärlek till platsen hon bor och arbetar på.

K hade med sig en karta från 1900 och är medförfattare till bok om Kungsgården. Jim Rudolfsson fogde har också skrivit artikel. Redaktör har Kicki Lund varit. Hugade spekulanter kunde under kvällen inhandla boken.

K har gått igenom 27 torparfamiljer. På det egna torpet är 27 barn födda i tre generationer. För stöld utdömdes

dåtidens stränga straff - tre års straffarbete på fästning, där man fick hugga sten. Återfall gav fem år. Den dömde fick ej gå till nattvarden, inte flytta och han fick en stämpel: "Lita ej på mej". Texten stod på baksidan av T-shirten. Mannen i fråga försvann för gott och uteblev vid alla mönstringar. Han hittades så småningom i San Fransisco. Släkt från USA hörde av sig och ville se torpet. Man hade en slags kalender, delvis gjord av trä, där ett streck var ett dagsverke. Femhundra personer var skrivna inom Kungsgården och utgjordes av alla olika yrkesmän. Det skrevs kontrakt, där det förbjöds att sälja något. Man eldade med hassel och hagtorn. Elden släcktes för att spara på veden.

Flera emigrerade till USA. De skickade hem ateljebilder till släkten, som i sin tur sände foton på torpet. Folk, som K intervjuade mindes inte, inget att prata om först men flera visste mycket och mindes mer och mer. Flera avled innan boken trycktes.

Kronprinsessan Viktoria tog kontakt och köpte mark av Kungsgården mitt framför näsan på torpare som ville köpa. Hagaprinssornas lekstuga var ett torp. Torparen fick flytta till grindstuga och fick därmed ny arbetsgivare. Drottningen köpte upp saker, ville t.ex. ha kakelugn. En torparfru körde ut Viktoria, som hon tyckte tog deras hem för att bygga lustslott. Hennes torp är i dag kräftdamm. orpen blev notoriskt slaktade. När Pommern avträdde blev Sverige av med ekskogen där. Då sattes ekar i Borge hage. Förr var det 1100 ha. Nu är 300 ha kvar. Carl Hultenberg byggde Drottningens vilohem 1846. Efter Hultenbergs konkurs ville K:s farfar betala arrende direkt till Kronan och ej genom Kungsgården.

Jim Rudolfsson och Kristina Erlandsson har under 8-9 år lett vandringar på Kungsgårdens marker. I år var vandringen 10 maj och som avslutning åt man silllunch i Vilohemets park

Ett tragiskt familjeöde i Skäveryd

av Lena Nilsson

När Johan Sommansson i Knappsmåla köpte gård i Skäveryd 1867 visste han kanske inte ens om att hans svåger Gustaf Gummesson 45 år tidigare hade brukat denna gård under en kort tid. Det var dessutom andra gången Johan hade samma gård som sin svåger.

Johan Sommansson hade kommit från Nickalycke i Ljuder till sin syster Lena Sommansdotter och svåger i Knappsmåla 1841. I granngården bodde systemen Christina och hennes man Gustaf Gummesson och deras familj. När sedan Gustaf avled 1845

i följderna av för mycket alkoholförtäring övertog Johan Knappsmålagården efter honom och hade sin syster inhyses något år tills hon gifte om sig och flyttade till Algutsboda.

Gustaf Gummesson kom till Knappsmåla 1822 från Skäveryd. Han hade kommit från Rasselbygd till Skäveryd 1820 som dräng hos den unga änkan Maria Petersdotter och hennes äldre föräldrar Peter Håkansson och Maria Jönsdotter.

Mycket sorg utspelade sig i denna familj under en dryg 10-årsperiod.

Maria Petersdotter hade gift sig 1810 med Peter Håkansson, dräng i Lekarremåla. De fick fyra söner varav den första dog vid 1 års ålder. 13 år senare fanns endast de tre minderåriga föräldralösa barnen kvar i livet.

Efter bara 9 års äktenskap avled maken i lungshot och Maria blev ensam. Det var då Gustaf Gummesson kom till gården. Vid jultid 1821 gifte sig Gustaf och Maria. I april följande år föddes deras son Johan Peter som dock redan tre veckor gammal avled. Efter ytterligare fem veckor avled Maria i sviterna av förlossning-

en. I oktober avled Marias mor. Om Gustaf lämnade Skäveryd före eller efter svärmoderns död går inte att utläsa, men vid mantalsskrivningen hösten 1822 hade han flyttat till Knappsmåla och övertagit sin brors, Sven Gummesson, gård där.

Kvar i Skäveryd var Maria Petersdotters små söner och deras morfar. Han fick antagligen driva gården vidare igen. Men i november 1823 avled även han, barnbarnen var då 6-12 år gamla. Hur gick det då för dem? De flyttade till sin moster Stina Petersdotter som var gift men barnlös i Käsemåla. Där blev pojkarna kvar i 10 år. (Se *I Dackebygd* 1992.) Mostern avled 1829 men de stannade kvar ytterligare några år tills äldste sonen Gustaf som 20-åring gifte sig 1832 med Lena Stina Petersdotter (f. 1812) från Klippingsbo och flyttade till Skäveryd. Men redan i januari 1833 avled han i lungdot, en vecka senare födde hans änka en dotter. Änkan flyttade med den lilla dottern hem till sina föräldrar i Klippingsbo där hon avled redan 1836. Vid tre års ålder var även lilla Gustafva föräldralös och kom som fosterbarn 1836 till Nicolaus Svensson i Skäveryd. Vidare öde okänt.

Maria Petersdotters näst äldsta son, Peter Petersson, fick nu som 19-åring ta över gården. 1836 gifte han sig med organistdottern Caisa Louisa Gustafsdotter från N Målatorp. De fick fem barn varav det första avled genast och det andra ett år gammalt. Peter och hans hustru fick 19 år tillsammans. Han blev med tiden nämndeman. Den 23 mars 1855 avled Caisa Louisa i hjärnfeber 39½ år gammal. Yngsta dottern var då fem år. Fyra dagar senare avled Peters bror Jonas Petersson ogift dräng på gården. Han kallas klensint i hfl. Peter levde ytterligare sju år och avled 1862 i vattusot.

Peter Peterssons tre barn har gått att följa lite framåt i tiden. Äldsta dottern Maria Charlotta hade 1861 flyt-

tat till Nättraby och återfinns 1864 som hustru till lanthandlaren Carl Johan Petersson i Kyrkeby nr. 1. De flyttade 1879 till Fiddekulla. Även de andra båda barnen finns på Kyrkeby nr. 1. Petronella kallas svägerska och bor nog i lanthandlarens familj. Hon flyttar till Målatorp. Brodern Carl August flyttade 1862 till Mörbylånge men kom 1867 från Resmo till Kyrkeby nr. 1. Han kallas "boks", kan tydas som bokskrivare eller bokhållare hos svågern. Är dock överstruken utan angivande var han tog vägen i hfl.

Gården i Skäveryd hade gått i samma släkt i många generationer när Johan Sommansson kom dit 1867 från Knappsmåla.

Länsman Håkan Persson i Skäveryd gifte sig 1746 med Bengta Petersdotter från Rungabo, Långasjö (f. 1731). De fick fem barn, men bara två nådde vuxen ålder. Sonen Peter Håkansson (f. 1748) övertog halva gården.

Länsmannen dog endast 38 år gammal 1757 och änkan Bengta gifte om sig 1761 med Sven Karlsson från V Pellamåla. De fick tre barn, varav yngste sonen Nicolaus Svensson (f. 1770) delade gård med sin halvbror.

Peter Håkansson gifte sig 1772 med Kajsa Svensdotter från Brinkabo. Hon avled i lungdot 1776 och Peter gifte om sig 1777 med Maria Jönsdotter från Karamåla. Peter Håkansson fick åtta barn i sina båda äktenskap men bara två döttrar levde till vuxen, Stina gift men barnlös i Käsemåla och Maria gift i Skäveryd efterlämnande sig tre små söner.

Nicolaus Svensson avled 1837 och efterträddes av sin dotter Ingrid och hennes man Sven Nilsson från Fornamåla. De delade gård med Ingrid kusin Peter Petersson (se ovan). 1844 flyttade Sven och Ingrid till Smedjemåla och från och med 1844 års mantalsslängd ägde Peter Petersson hela gården själv, ¼ mantal.

1861 överläts gården (kanske pga sjukdom) till Rodric Rönqvist (f. 1831 i Malmöhus län). Han kallas inspector och lanthandlare i födelseboken när hans barn föds. Familjen flyttade 31 mars 1867 till Älgult och gården blev till salu.

Johan Sommansson gifte bort sin dotter Emma den 8 juni 1867 med Henrik Johansson från Rørsbo som kommit till Knappsmåla i april samma år. I den vevan flyttade då Johan Sommansson med hustru och 12-årig son till Skäveryd. Johans hustru Lena Stina Olaidotter avled redan 1871 men Johan framlevde sitt liv i Skäveryd till sin bortgång 1902, 80 år gammal. Sonen övertog gården på 1880-talet och Johan gick omkring som gårdfarihandlare med ett kuddvar på en pinne på axeln på äldre dar. Gården övertogs senare av tre av sonens barn. De förblev barnlösa och en systerdotter köpte gården 1982 men sålde den senare och så gick den även ur denna släkten efter ca 130 år.

Nu är det dags

för dig att använda dig av vårt forum på nätet. Handen på hjärtat - när var du inne senast?

Tyvärr så upplever vi en aning stagnation på detta fina forum, där du kan få svar på alla dina frågor. Det är ju så att om du aldrig ställer några frågor, så får du heller inga svar.

Adressen är <http://www.klgf.com> och så klicka på FORUM.

Det är lika bra att du går in med en gång, så att du inte glömmet bort det.

Sedan måste du givetvis besöka sidan regelbundet, så att du inte missar några svar eller intressanta frågor.

Sjömannen Otto Petersson från Öland

- Ett utmanande släktforskningsuppdrag.

av Gösta Alexandersson

Våren 2005 besökte Carl Peterson med fru Bridget från Australien stadsbiblioteket i Kalmar för att efterforska Carls farfarsfar från Öland.

Jag mötte upp för att hjälpa dem.

Uppgifterna som han kunde lämna var mycket knappa. "Otto Peterson från Öland lämnade Sverige på 1840-50 talet som 12-15 åring med barnen Fanny till Nya Zeeland".

Carl, som var en optimistisk man, väntade sig att man i ett dataregister

snabbt skulle kunde hitta hans anförsluder (strax före bibliotekets stängningstid och med en inplanerad hemresa morgonen därefter).

Efter en fruktlös snabbsökning i CD-skivan Emigranten, lovade jag att göra vad jag kunde för att hjälpa honom och sedan meddela honom resultatet. Utan information om födelsedatum och födelsesocken såg det mörkt ut, men kanske kunde det med släktforskarkollegors hjälp lösas sig.

Kunde segelfartygets namn ge vägledning? Jag gick in på internetsök-

motorn "Google" för att söka information. Jo visst fanns där information, men "baque Fanny"-fartyg seglade i stort antal på världshaven. Jag fick 4900 träffar, men gav upp inför mängden information. I stället kontaktade jag Sjöfartsmuseet i Kalmar som tyvärr inte hade möjlighet att efterforska fartyget, men som hänvisa mig vidare till en fartygsforskare från Stockholm. Denne kunde berättat att det sedan 1850 bara funnits en enda tremastad segelfartyg med namnet Fanny i den svenska handelsflottan. Det var byggt i Stockholm,

Besök vid Otto Peterssons barndomshem i Eriksöre 2008.

fr. v. Nancy och William Peterson, Nya Zeeland, Inger Johansson, Kalkstad och Carl Peterson, Australien.

Va frimuura har för sej.

Historia på ölandsmål.

men gick under på danska västkusten år 1865.

Landsarkivet i Vadstena kontakades för sökning i Kalmar Sjömanshus register över sjömän 1847-1863. Där återfann man två Otto Petersson som var födda på Öland. Den ene var född i Algutsrum 1833 och sjömansregistrerad 1858, men jag fann i husförhörslängden ingen uppgift som tydde på att han var den Otto som jag sökte. Den andre var född i Torslunda 1842 och registrerad 1862. Registret gav tyvärr inga uppgifter om påmönstrat fartyg med dess destination, vilket man normalt finner i sjömanshusregistren.

I Torslunda husförhörslängd för 1856 fann jag Otto med noteringen "Bet. t. utrikes sjöfart den 11/4". Troligen betydde detta att han vid 14 års ålder fått tillstånd att gå till till sjöss som skeppspojke. I husförhörslängden för Eriksöre 1862, läste jag "Flyttat från Torslunda 25/11" och upptagen samma år bland "Sjömän i Eriksöre".

Landsarkivet meddelade mig senare att Otto Petersson, född i Torslunda 1842-02-02 också återfanns i Sven Aminoffs bok "Svenskarna i Nya Zeeland" med uppgifter om ankomst till Nya Zeeland 1869, nya-zeeländsk medborgare 1913, gift och med 7 barn samt död 1915. Dessa uppgifterna intresserade mej, men tidsmässigt stämde de inte med uppgifterna som jag fått från min uppdragsgivare.

Uppgifterna om de båda alternativen vidarebefordrades nu till Carl Peterson i Australien för hans avstämning och efter en vecka kom svaret från Carl.

Han kunde efter kontakt med bl a sin farbror i Nya Zeeland, lämna en del samstämmiga uppgifter om Otto Petersson från Eriksöre. Lyckan var fullständig. Hans farfarsfar Otto Petersson var nu identifierad.

Jag erbjöd Carl att forska vidare efter Ottos anor och kanske också fin-

na nu levande släktingar. Hans anor kunde spåras i fyra generationer till byarna Eriksöre i Torslunda, Greby och Tomteby i Räpplinge. Med hjälp av dåtida kartor och skifteshandlingar från Lantmäteriet och mantalsuppgifter kunde jag också fastställa deras bostäder. Dessutom fann jag också nu levande ättlingar till två av Ottos sex syskon, i Kalkstad på Öland resp. i Lindsdal i Kalmar och informerade dem.

Forskningen på Ottos moders sida försvarades av Ölandskyrkböckernas felaktiga uppgifter om modern Anna Lisa Nilsdotters födelsedag och födelsesocken, men med detektivarbete hittades de rätta uppgifterna och modernsidans anor kunde tas fram.

Jag bjöd nu in Carl till Kalmar för en guidad tur bland aktuella byar/gårdar på Öland. Carls dotter Johanna hade redan varit på snabbvisit 2006 och Carl, hans mor Nancy samt hans farbror William (boende i Nya Zeeland) kom 2008 till Kalmar för att ta del av forskningsresultat och tillsammans med nyfunna släktingen Inger Johansson från Kalkstad kunde vi gemensamt göra en tur på Öland.

Forskningen roade mej och jag gjorde många nya intressanta bekantskaper på Öland, i Australien och Nya Zeeland.

Ja si de e nån ting, som inga själ kan begriip, men att de e nåj ändå, så mööck kan en då förstå, ätter om de allri kan få yyp nåj om'ett ; får jär de de då dör de me'ens.

Nu e de så, att de har't visst får sej på det sättet, att får var å en, som går in me i ders sällskap, hänger de op nånting på e vägg, som sir ut som ett hjatt, å de hänger der så lääng den menska lever.

Men vet han iint bätter än taal om nåjet ol om dom, så syns de me'ens på hans hjaatt, som hänger på vägga. Å då tar de e nål å sticker i hjattet, å då bler han sjuker me'ens, om han rätt e så långt båått, så han inte e i riket en gång. Så kommer de an på, hår lääng de vill lätt'en leet, får anner gången de sticker me nåla i hjattet, så bler han döss-sjuk, å tree gången, så dör han som en sten.

Sååm kan dö baar nåår tiim ätter, å sååm kan få leev ett helt år å va sjuuk, sen de haar stååck i hjattet fåårst gången.

- Å iint e de väll unnlitt heller, att de iint vill ha utskreket, va de har får sej, när de e nåj rysansvärt som te å ta folk å skreeck ut te hunnturken. Hunnturken, de läär va en sorts mensker nånstans uti väla, som e halv som mensk å halv kroppen som en hunn.

Å de ska ha kött ätter kristne mensker, får de använner't som sakrament, får de tror, de går miist om saliheta, om de iint får kristet blo i sej. De gammel menska kuunn allt tal om, att fårr i väla åtminstingen so to frimuura folk oppdajet å föörd te hunnturken. Å de kuunn de taal om, att de koum stoor farty iblann, som baar skuull lastes me folk. Å de der fartyn'a de kuunn då kännes igen, när de koum, får de hadd allti svaatt segel.

Å helst den tiin, å de fartyn'a lå
der, så va de iint goutt å vååj sej
över te stan, helst får de som va
tjååck å feet, får frimuura de haadd
allt moong knep får sej, må tro.
Mensk-stackra va så räadd, så de
våjed sej knafft opp i en gål en
gång, når de koum te stan ; får var
de koum, så kuunn der ju va ett
källerhåål inunner, som de kuunn
damp ner i, så de alri syntes ett hår
etter dom en gång.

Iint kuunn de just vååj sej in i
vecka bo som helst heller, får de va
moong å dom, som var fri-muure
me. Å de stackra som har vatt iill ut
får dem, de kan allt veet å taal
om'et än i da.

Nu så nyli har de då förståss iint
hörts å, att de har försökt å taaj
nå'n ; men de lär i stället få släpp te
livet sjaalv om de iint kan stääll
nå'n, når ders tur kommer. Får de
lär va så, att e mäånsk mååst lov å
släpp te livet åm åårt. Dämmså hör
de ååft, att uung haarr, som e
frimuure, dör möö-ck hastitt. En
kan veet, att dom, som e tvungna te
å dö så der, så ska de iint va sjuuk,
utan de ska dö så tjooock å feet, som
de gå der. Å när de sen ska begra-
ves, så e de iint aannt än sten i
kista, som presten jordfäster.

Svenskt skämtlyne, 1883.

Ur öländsk horisont

Samtal vid Ölandsbron i Kalmar
mellan en öläanning och en smålä-
ning

S=småläningen, Ö=öläningen

S: Hurdan ä isen?

Ö: Somstans ä'n vit, somstans grå

S: Nej, jag menar ligger han?

Ö: Ja, stoe han så syntes han väl bå'
te Åby å Ryssby

S: Nej, du kan väl begripa att jag
menar om han är stark?

Ö: De kan ja iint veet, för ja har iint
brååt's me' an

Du tjänar pengar på att vara medlem hos oss

**Här kommer en översikt på alla
rabatter du får som medlem i en
släktforskarförening**

Genline 30 %

Ett årsabonnemang kostar 1.395:-
ord. pris 1.995:-.

Arkiv Digital 15 %

Ett årsabonnemang kostar 995:-
ord. pris 1.195:-.

Ancestry.se 25 %

Ett årsabonnemang kostar 1.499:-
ord. pris 1.999:-.

Andra abonnemang finns också,
se resp. hemsida

På våra egna CD-skivor och böcker
tillkommer en avgift på 50 kr för **icke**
medlemmar. De priser som står i detta
blad är alltså medlemspriser.

Detta kort skickades till en Fröken S.L i Timmernabben 1904.
Vem kan läsa det? I nästa nummer kommer svaret.